



به نام خدا



شرایط و نحوه برخورداری  
مشمولین قانون کار از مقرری  
بیمه بیکاری  
سازمان تأمین اجتماعی



سازمان تأمین اجتماعی

بخشنامه  
۱۰۰۰/۹۵/۲۵۰۶







## سازمان تأمین اجتماعی

**کارگروه تخصصی:** کارگروه تخصصی اصلاح، روان سازی و تلخیص بخشنامه های بیمه بیکاری

### اعضای کارگروه تخصصی:

- ۱- سهراب صفایی
- ۲- محمد بایندریان
- ۳- غلامرضا روایی
- ۴- امیرعباس قدرتی
- ۵- محمد محسنی
- ۶- رضا یمینی
- ۷- مینوش امامی یگانه

### اعضای شورای تنقیح مقررات:

- ۱- فرخ ملک وند فرد
- ۲- محمد حسن زدا
- ۳- شهرام غفاری
- ۴- عمران نعیمی
- ۵- محمدرضا جوان جعفری
- ۶- منصور آتشی
- ۷- رسول رضایی

**موضوع پروژه:** شرایط و نحوه برخورداری مشمولین قانون کار از مقرری بیمه بیکاری سازمان تأمین اجتماعی

**سفارش دهنده:** سازمان تأمین اجتماعی

**حوزه تخصصی:** معاونت فنی و درآمد سازمان

**مجری:** مؤسسه عالی پژوهش سازمان تأمین اجتماعی

**ادارات تخصصی همکار:** اداره کل امور فنی بیمه شدگان / دفتر قوانین و مقررات / دفتر امور حقوقی و دعاوی

**ناظر تخصصی اصلاح، روان سازی و تلخیص بخشنامه:** شورای تنقیح مقررات

**شروع جلسات:** ۱۳۹۴/۹/۲۲

**خاتمه جلسات:** ۱۳۹۵/۳/۴

**تعداد جلسات برگزارشده کارگروه تخصصی:** ۱۶ جلسه

**تعداد جلسات برگزارشده شورای تنقیح مقررات:** ۴ جلسه

**مجموع نفر ساعت:** ۳۳۶ ساعت

**بخشنامه و دستورالعمل**

**بازنگری شده:** ۳۹ مورد

## فهرست بخشنامه‌ها و دستورهای اداری اصلاح، روان‌سازی و تلخیص شده

قانون، آیین نامه اجرایی، بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و آرای صادره هیئت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص بیمه بیکاری			
ردیف	شماره بخشنامه	تاریخ	عنوان
۱	-----	-----	قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۶۹/۰۶/۲۶ مجلس شورای اسلامی
۲	-----	-----	آیین نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۲ هیئت وزیران.
۳	-----	-----	قانون کار مصوب ۱۳۶۸/۰۷/۰۲ مجلس شورای اسلامی
۴	-----	-----	تصویب نامه شماره ۲۱۱۶۶/۷۰۰۳۶ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۲۴ هیئت وزیران.
۵	۵۹۰	-----	پرداخت توأمان بیمه بیکاری و مستمری جزئی یا بازماندگان
۶	۶۱۵ فنی	-----	تفویض اختیار صدور احکام مقرری بیمه بیکاری به واحدهای اجرایی
۷	۶/۸۴۰۵۴	۱۳۶۹/۱۱/۱۶	دستورالعمل اجرایی قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۶۹/۰۶/۲۶
۸	۱۹۴۲۲	۱۳۷۳/۰۴/۲۲	ضوابط اجرایی مربوط به نحوه تشخیص بیکاری بدون میل و اراده
۹	۵۲-۱/۱۶۹۷۲	۱۳۷۴/۰۴/۱۱	فهرست عناوین مشاغل کارگری مشمول قانون کار شاغل در وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی
۱۰	ش/۳۴۵۲۳	۱۳۷۴/۰۷/۱۲	هماهنگی فی مابین وزارت کار و امور اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی به منظور حسن جریان امور مربوط به قانون و آییننامه بیمه بیکاری
۱۱	۵۰۰/۲۸۵۰۴	۱۳۷۶/۰۳/۱۱	تعیین تکلیف واحدهای اجرایی درخصوص نحوه مطالبه حق بیمه کارگران اجرائی
۱۲	۵۰۰/۶۶۹	۱۳۷۸/۰۱/۱۸	رفع ابهامات موجود و با هدف ایجاد وحدت رویه در رابطه با اجرای صحیح قانون بیمه بیکاری و آیین نامه مربوطه
۱۳	۱۰۰۰/۱۰۴۲۸	۱۳۷۹/۰۱/۳۰	اجرای دقیق قانون بیمه بیکاری
۱۴	ش/۱۱۰۹۴	۱۳۷۹/۰۱/۳۰	اجرای دقیق قانون بیمه بیکاری
۱۵	۵۰۰/۸۱۲۲۷	۱۳۷۹/۰۹/۰۲	دستورالعمل پرداخت مقرری بیمه بیکاری از طریق شعب بانک رفاه کارگران
۱۶	م/۹۰۴	۱۳۷۹/۰۹/۲۱	بیمه بیکاری
۱۷	۵۰۰/۸۷۷۵	۱۳۸۰/۰۲/۰۴	بیمه بیکاری
۱۸	۵۰۰/۹۷۹۳۷	۱۳۸۱/۱۱/۰۶	پرداخت مقرری بیمه بیکاری کلیه مقرری بگیران از طریق بانک عامل
۱۹	۵۰۰/۱۰۱۳۷۵	۱۳۸۱/۱۱/۱۵	مقرری بیمه بیکاری

این دستورالعمل ضمن بازنگری در مفاد بخش نامه‌ها، دستورهای اداری و اظهارنظرهای اعلام شده فوق و آرای دیوان عدالت اداری، از تاریخ صدور، جایگزین بخشنامه‌ها و دستورهای اداری مذکور می‌گردد.

قانون، آیین نامه اجرایی، بخشنامه ها، دستورالعمل ها و آرای صادره هیئت عمومی دیوان عدالت اداری  
در خصوص بیمه بیکاری

ردیف	شماره بخشنامه	تاریخ	عنوان
۲۰	۵۰۰/۱/۲۲۸۱۰	۱۳۸۱/۰۳/۱۳	بند «۶» دستورالعمل کتاب جامع امور بیمه گری
۲۱	۵۰۱۴/۱۰۷۱۵۹	۱۳۸۱/۱۲/۰۴	حکم برقراری مقرری بیمه بیکاری
۲۲	۵۰۰۰/۲۱۱۷۸	۱۳۸۲/۰۳/۱۲	احکام مقرری بگیران بیمه بیکاری (فرم نمونه ۲۰ فنی)
۲۳	۲۰۲۰/۲۲۳۱۵	۱۳۸۲/۰۳/۱۷	هزینه های مقرری بیمه بیکاری
۲۴	۵۰۰۰/۱۰۲۶۲۲	۱۳۸۲/۱۱/۱۲	مقرری بیمه بیکاری
۲۵	۳۴۵۴۲	۱۳۸۳/۰۴/۰۷	نحوه شناسایی شرکتهای صنعتی مشمول ماده «۹» قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی و صنایع کشور
۲۶	۱۰۰۰/۴۲۱۶۶	۱۳۸۳/۰۴/۲۲	نحوه دریافت صورت جلسات و احراز شرایط بیمه شدگان بیکار مشمول ماده «۹» قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور
۲۷	۵۰۰۰/۴۹۸۵۱	۱۳۸۳/۰۵/۱۴	رای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری
۲۸	۵۰۱۴/۱۰۱۴۳۵	۱۳۸۳/۰۹/۲۹	انتقال پرونده مقرری بگیران بیمه بیکاری
۲۹	۵۲۰۱/۱۲۴۳۵۷	۱۳۸۳/۱۲/۰۸	اصلاح پاسخ سئوال ۳ دستور اداری شماره ۱۳۹۸۱/۱۲/۲۸ مورخ ۵۰۰۰/۱۱۷۳۹۵
۳۰	۵۰۰۰/۱۲۴۳۶۲	۱۳۸۳/۱۲/۰۸	چگونگی معرفی کارگران مازاد واحدهای صنعتی مشمول ماده «۹» قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور
۳۱	۵۰۰۰/۶۵۳۱۴	۱۳۸۴/۰۷/۲۶	نحوه برقراری مقرری بیمه بیکاری زنان متأهل
۳۲	۵۰۱۰/۱۱۳۳۹۸	۱۳۸۴/۱۲/۲۴	تفاهم نامه مورخ ۱۳۸۴/۱۲/۰۱ فی مابین سازمان و وزارت کار و امور اجتماعی به انضمام دستورالعمل اجرایی آن و همچنین دستورالعمل تشکیل کمیته های هماهنگی
۳۳	۵۰۰۰/۶۷۹۸۲	۱۳۸۵/۰۷/۱۲	طرح اشتغال مجدد مقرری بگیران
۳۴	۵۰۱۰/۲۰۴۲	۱۳۸۷/۱۰/۲۲	رای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری
۳۵	۵۰۲۰/۶۴۴۷	۱۳۸۷/۱۰/۲۲	برقراری مقرری بیمه بیکاری افراد شاغل در مناطق آزاد تجاری-صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی
۳۶	۵۰۱۰/۱۶۰۱۲	۱۳۹۰/۰۴/۱۴	عدم اشتغال به کار مقرری بگیران بیمه بیکاری تحت عناوین کارآموزی، آموزش فنی و حرفه ای و غیره
۳۷	۵۰۱۰/۹۱/۴۷۴۲	۱۳۹۱/۱۲/۰۸	پرداخت یارانه تسهیلات اعطائی بابت واگذاری خودروی جمعی کوچک (ون) و مینی بوس به مقرری بگیران بیمه بیکاری
۳۸	۲۰۰۰/۹۱/۲۷۴۷	۱۳۹۱/۰۸/۲۲	تغییر شماره حساب عادی مقرری بگیران بیمه بیکاری نزد بانک رفاه کارگران به حساب متمرکز

قانون، آیین نامه اجرایی، بخشنامه ها، دستورالعمل ها و آرای صادره هیئت عمومی دیوان عدالت اداری  
در خصوص بیمه بیکاری

ردیف	شماره بخشنامه	تاریخ	عنوان
۳۹	۵۰۱۰/۹۱/۴۷۴۳	۱۳۹۱/۱۲/۰۸	پرداخت یارانه تسهیلات اعطائی به کارفرمایان بابت جذب مقرری بگیران بیمه بیکاری
۴۰	۱۰۰۰/۹۴/۱۲۹۲۹	۱۳۹۴/۱۲/۰۵	اجرای دقیق قوانین و مقررات در پرداخت مقرری بیمه بیکاری و تعهدات کوتاه مدت
۴۱	۵۰۱۴/۹۴۰۸۲	۱۳۸۶/۰۹/۱۲	درخصوص تجمیع سوابق پرداخت حق بیمه مشمولین در صورتی که محل فیزیکی کارگاه ثابت و کارفرما تغییر نماید
۴۲	۵۰۱۰/۹۴/۴۱۶۸	۱۳۹۴/۱۱/۲۶	عدم شمول قانون کار و بیمه بیکاری به اعضای هیئت مدیره و مدیر عامل شرکتها
۴۳	۵۰۱۰/۹۵/۴۶۴	۱۳۹۵/۰۲/۱۵	احراز کفالت بیمه شده زن بیکار
۴۴	دادنامه شماره ۳۸۴	۱۳۷۷/۰۳/۲۳	تعلق بیمه بیکاری به کارگران بیمه شده منوط به عدم تأثیر و دخالت اراده آنها در بیکاری می باشد
۴۵	دادنامه شماره ۱۸۰	۱۳۷۸/۱۱/۲۴	
۴۶	دادنامه شماره ۵۲	۱۳۸۲/۰۲/۷	واگذاری محل خدمت کارگر قبل از اتمام مدت قرارداد، استحقاق وی را در دریافت مقرری بیمه بیکاری سلب نمی کند
۴۷	دادنامه شماره ۶۵	۱۳۸۲/۰۲/۱۴	پرداخت مقرری بیمه بیکاری تا سن بازنشستگی به افراد مسن مشروط بر داشتن ۵۵ سال سن یا بیشتر (در تاریخ برقراری مقرری) می باشد
۴۸	دادنامه شماره ۹۷	۱۳۸۲/۰۳/۰۴	کارگرانی که به واسطه اتمام کار پروژه ای یا موقت بیکار می شوند حق دریافت مقرری بیمه بیکاری را نخواهند داشت
۴۹	دادنامه شماره ۹۸	۱۳۸۲/۰۳/۰۴	ابطال بند «۱۲» دستورالعمل شماره ۱۲۵/۶۰ مورخ ۱۳۸۰/۰۷/۱۵ سازمان تأمین اجتماعی
۵۰	دادنامه شماره ۲۵۷-۲۵۶	۱۳۸۲/۰۷/۱۳	درخصوص عدم تعلق بیمه بیکاری به کارگران غیر دائمی و فصلی که به لحاظ اتمام و پایان کار بیکار می شوند
۵۱	دادنامه شماره ۸	۱۳۸۲/۰۱/۱۶	بیکاری کارگر به لحاظ اتمام قرارداد کار از مصادیق اخراج بدون میل و اراده کارگر محسوب نمی شود
۵۲	دادنامه شماره ۱۶۴	۱۳۸۷/۰۳/۲۰	تأیید انطباق بندهای «۱» و «۲» تفاهم نامه شماره ۱۱۸۷۳۹ مورخ ۱۳۸۴/۱۲/۰۷ فی مابین سازمان تأمین اجتماعی و وزارت کار و امور اجتماعی با قوانین و مقررات موضوعه
۵۳	دادنامه شماره ۸۵	۱۳۹۴/۰۲/۰۲	عدم تعلق بیمه بیکاری به مدیران اشخاص حقوقی غیر دولتی
۵۴	دادنامه شماره ۱۱۸۲	۱۳۹۴/۱۰/۱۵	عدم تعلق بیمه بیکاری به مدیران اشخاص حقوقی غیر دولتی

## فهرست مطالب

	۸	مقدمه
۱۴	۱۰	قوانین و مقررات مرتبط بیکار
۱۴	۱۱	مشمولین نحوه تشخیص کفالت بیمه‌شده زن
۱۵	۱۱	تعریف بیکار موارد قطع بیمه بیکاری
۱۶	۱۱	مصادیق کلی بیکاری اقدامات مربوط به وصول حق بیمه و احتساب سوابق بیمه بیکاری
۱۹	۱۲	حق بیمه بیکاری نکات راهبردی در زمینه برقراری بیمه بیکاری
۲۵	۱۲	نحوه محاسبه مبلغ مقرری بیمه بیکاری تقسیم اضافه پرداختی بیمه بیکاری
۲۶	۱۳	مدت پرداخت بیمه بیکاری سایر موارد





۱۳۹۵/۱۱/۲۷

سازمان تأمین اجتماعی، بزرگترین و محوری‌ترین نهاد در نظام تأمین اجتماعی کشور از حیث جمعیت تحت پوشش و گستره فعالیت محسوب می‌شود و به عنوان یک نهاد اجتماعی-اقتصادی مؤثر با بخش قابل توجهی از جامعه ارتباط تنگاتنگ دارد. از سوی دیگر، تنوع خدمات بیمه‌ای ضرورت پاسخگویی به تعهدات قانونی سازمان در جهت رضایت‌مندی شرکای اجتماعی را اجتناب‌ناپذیر می‌نماید. بر همین اساس و در راستای شفاف‌سازی مقررات سازمانی، ایجاد وحدت رویه، بهبود مستمر و روزآمد امور و آگاهی مخاطبین سازمان از حقوق و تکالیف مقرر، پروژه مهم اصلاح، روانسازی و تلخیص کلیه بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های لازم‌الاجرا با محوریت مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی و مشارکت معاونت‌ها و ادارات کل تخصصی با لحاظ چشم‌انداز سازمان در افق برنامه ۱۴۰۴ به عنوان سازمانی پایدار، پویا، چابک و سرآمد در پاسخگویی، با فرآیندهای هوشمند ارائه خدمات کیفی و بهنگام، در دستور کار سازمان قرار گرفت. در این راستا ضمن بازنگری در مفاد ۳۹ بخشنامه و دستور اداری در حوزه فنی و درآمد و اعمال اصلاحات اساسی منطبق با تغییرات مرتبط با قوانین موضوعی و قوانین بالادستی و آرای دیوان عدالت اداری بخشنامه شماره ۲۰ بیمه‌بیکاری تدوین و از تاریخ صدور، جایگزین بخشنامه‌ها و دستورهای اداری گذشته خواهد شد.

مسئول حسن اجرای این دستورالعمل معاونت‌های فنی و درآمد و اداری مالی در ستاد مرکزی، شرکت مشاور مدیریت و خدمات ماشینی تأمین، مدیران، معاونین، رؤسا و کارشناسان ارشد امور فنی بیمه‌شدگان، درآمد حق بیمه، نام نویسی و



حساب‌های انفرادی، امور فنی مستمری‌ها و مالی در ادارات کل استان‌ها و رؤسا، معاونین و مسئولین ذی‌ربط در واحدهای اجرایی خواهند بود.

امید است این دستاورد در تلاش جمعی همکاران سازمانی و در عمل، رضایتمندی شرکای اجتماعی و تسهیل و بهبود فرآیندها، در حوزه فنی و درآمد سازمان را موجب شود.

دکتر سید تقی نوربخش

مدیرعامل سازمان

## شرایط و نحوه برخورداری مشمولین قانون کار از مقرری بیمه بیکاری سازمان تأمین اجتماعی

### قوانین و مقررات مرتبط

- ۱- قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۶۹/۰۶/۲۶ مجلس شورای اسلامی؛
- ۲- آیین‌نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۲ هیئت وزیران؛
- ۳- قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام و اصلاحات و الحاقات مربوط به آن؛
- ۴- تصویب‌نامه شماره ۲۱۱۶۶/۷۰۰۰۳۶ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۲۴ هیئت وزیران؛
- ۵- تفاهم‌نامه مشترک شماره ۱۱۸۷۳۹ مورخ ۱۳۸۴/۱۲/۰۱ فی‌مابین سازمان تأمین اجتماعی و وزارت کار و امور اجتماعی؛
- ۶- دادنامه‌های شماره ۳۸۴ مورخ ۱۳۷۷/۰۳/۲۳، ۱۸۰ مورخ ۱۳۸۲/۰۲/۱۴، ۵۲ مورخ ۱۳۸۲/۰۲/۰۷، ۶۵ مورخ ۱۳۸۲/۰۲/۱۴، ۹۷ مورخ ۱۳۸۲/۰۳/۰۴، ۲۵۶-۲۵۷ مورخ ۱۳۸۲/۰۷/۱۳، ۸ مورخ ۱۳۸۳/۰۱/۱۶، ۱۶۴ مورخ ۱۳۸۷/۰۳/۲۰، ۸۵ مورخ ۱۳۹۴/۰۲/۰۲ و ۱۱۸۲ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۵



---

## مشمولین:

- ۷) مشمولین قانون بیمه بیکاری عبارتند از کلیه مشمولین قانون تأمین اجتماعی که تابع قانون کار می‌باشند به استثنای:
- الف) بازنشستگان و از کارافتادگان کلی؛
  - ب) صاحبان حرف و مشاغل آزاد و بیمه‌شدگان اختیاری؛
  - ج) اتباع خارجی.

---

## تعریف بیکار:

- ۸) بیکار از نظر قانون، بیمه‌شده‌ای است که بدون میل و اراده بیکار شده و آماده کار باشد.

---

## مصادیق کلی بیکاری:

- ۹) قطع رابطه کارگر با کارفرما بدون میل و اراده.
- ۱۰) بیکاری به علت بروز حوادث قهریه و غیر مترقبه از قبیل سیل، زلزله، جنگ و آتش‌سوزی.
- ۱۱) بیکاری به دلیل طرح تغییر ساختار کارگاه از سوی کارفرما.
- هر گونه تغییر یا بازسازی خط تولید، جابه‌جایی کارگاه و ماشین آلات به منظور کاهش وابستگی و بهینه کردن تولید که در راستای سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی دولت صورت گیرد تغییر ساختار اقتصادی تلقی می‌گردد. تصمیم در خصوص برقراری مقرری بیمه بیکاری و مدت پرداخت آن (در چارچوب بند الف ماده ۷ قانون بیمه بیکاری) در مورد بیمه‌شدگان شاغل در این کارگاه‌ها که موقتاً بیکار شناخته شده می‌شوند، به‌عهده شورای عالی کار خواهد بود.

واحدهای اجرایی موظفند به منظور اجرای طرح‌های تغییر ساختار مصوب شورای عالی کار و برقراری بیمه بیکاری این قبیل از بیکاران با هماهنگی اداره کل امور فنی بیمه‌شدگان اقدام نمایند.

## شرایط احراز:

۱۲) بیمه‌شده دارای حداقل ۶ ماه سابقه پرداخت حق بیمه نزد سازمان تأمین اجتماعی باشد.

(به استثنای مشمولین تبصره ۲ ماده ۲ قانون بیمه بیکاری)

۱۳) بیمه‌شده حداکثر ظرف ۳۰ روز از تاریخ بیکاری، مراتب را به واحد تعاون، کار و رفاه اجتماعی اعلام نماید. مراجعه پس از ۳۰ روز با عذر موجه و با تشخیص هیئت حل اختلاف اداره کار تا سه ماه امکان‌پذیر خواهد بود.

۱۴) بیمه‌شده در دوره‌های سوادآموزی و کارآموزی شرکت نماید.

۱۵) احراز شرایط بیمه‌شدگانی که در کارهای با ماهیت دائمی اشتغال داشته و در انقضای قرارداد کار بدون میل و اراده بیکار می‌شوند و همچنین افرادی که در کارهای با ماهیت غیردائم فعالیت داشته‌اند، در چارچوب ضوابط مقرر در بند «۱» تفاهم‌نامه شماره ۱۱۸۷۳۹ مورخ ۱۳۸۴/۱۲/۰۱ فی مابین سازمان و وزارت کار و امور اجتماعی صورت می‌پذیرد.

## حق بیمه بیکاری:

۱۶) حق بیمه بیکاری به میزان ۳٪ مزد بیمه‌شده می‌باشد که کلاً توسط کارفرما تأمین و پرداخت خواهد شد.

## نحوه محاسبه مبلغ مقرری بیمه بیکاری:

مجردین	$۳۰ \times ۵۵\%$ متوسط مزد روزانه طرف ۹۰ روز قبل از بیکاری مشروط به اینکه از حداقل دستمزد کمتر نباشد
متأهلین یا متکفلین	مقرری فرد مجرد + (۱۰٪ حداقل دستمزد × تعداد عائله حداکثر تا ۴ نفر مشروط به اینکه از حداقل دستمزد کمتر و از ۸۰٪ متوسط مزد بیشتر نباشد)

۱۷) در صورت بیکاری زوجین فقط یکی از آنان (زن یا شوهر) محق به استفاده از افزایش مقرری به ازاء هریک از فرزندان خواهد بود.

۱۸) در صورتی که در طول مدت دریافت مقرری بیمه بیکاری در تعداد افراد تحت تکفل بیمه شده تغییری حاصل شود، میزان مقرری وی طبق جدول فوق (موضوع بند «ب» ماده «۷») قانون بیمه بیکاری) محاسبه و پرداخت خواهد شد.

## مدت پرداخت بیمه بیکاری:

۱۹) جمع مدت پرداخت مقرری از زمان برخورداری بیمه بیکاری برای مجردین حداکثر ۳۶ ماه و برای متأهلین یا متکفلین حداکثر ۵۰ ماه براساس سابقه کلی پرداخت حق بیمه به شرح جدول ذیل می باشد.

حداکثر مدت استفاده از مقرری جمعاً با احتساب دوره های قبلی		سابقه
متأهلین یا متکفلین (ماه)	مجردین (ماه)	پرداخت حق بیمه (ماه)
۱۲	۶	از ۶ لغایت ۲۴
۱۸	۱۲	از ۲۵ لغایت ۱۲۰
۲۶	۱۸	از ۱۲۱ لغایت ۱۸۰
۳۶	۲۶	از ۱۸۱ لغایت ۲۴۰
۵۰	۳۶	از ۲۴۱ به بالا
افراد ۵۵ سال و بیشتر تارسیدن به سن بازنشستگی (تبصره ماده ۷ قانون بیمه بیکاری)		

۲۰) مقرری بیمه بیکاری از روز اول بیکاری قابل پرداخت می باشد.

۲۱) مدت دریافت مقرری جزء سوابق پرداخت حق بیمه از نظر بازنشستگی، از کارافتادگی و فوت محسوب خواهد شد.

۲۲) بیمه شدگانی که به علت بروز حوادث قهریه و غیر مترقبه از قبیل سیل، زلزله، جنگ، آتش سوزی بیکار می شوند، در صورتی که سابقه پرداخت حق بیمه آنان کمتر از ۶ ماه باشد، مطابق با مشمولینی که دارای «۶» ماه سابقه پرداخت حق بیمه می باشند از مقرری بیمه بیکاری استفاده خواهند نمود.

## افراد تحت تکفل بیمه شده بیکار:

۲۳) همسر (زن یا شوهر).

۲۴) فرزندان اناث مادام که ازدواج ننموده و فاقد حرفه و شغل باشند.

۲۵) فرزندان ذکور تا سن ۲۰ سالگی (۱۹ سال تمام) یا پس از آن منحصرأً در صورتی که به تحصیلات دانشگاهی اشتغال داشته و یا طبق رأی کمیسیون پزشکی سازمان از کارافتاده کلی باشند.

۲۶) پدر و مادر که سن پدر از ۶۰ سال و سن مادر از ۵۵ سال متجاوز باشد. یا طبق نظر کمیسیون سازمان تأمین اجتماعی از کارافتاده کلی باشند و در هر حال معاش آنان منحصرأً توسط بیمه شده تأمین گردد.

۲۷) خواهر و برادر تحت تکفل در صورت داشتن شرایط مربوط به فرزندان اناث و ذکور. (طبق شرایط بندهای ۲۴ و ۲۵)

## نحوه تشخیص کفالت بیمه شده زن:

۲۸) در صورتی که بیمه شده زن متأهل بوده، لیکن هیچ یک از افراد خانواده (شوهر، فرزند، پدر و مادر) تحت تکفل وی نباشند، از نظر تعیین مدت استحقاق دریافت مقرری صرفاً به عنوان متأهل منظوری گردد. لیکن محاسبه و پرداخت ۱۰٪ افزایش حداقل دستمزد به ازاء هر عائله موضوعیت نخواهد داشت.

۲۹) چنانچه بیمه شده زن دارای عائله تحت تکفل بوده و مدارک و مستندات آن در پرونده فنی موجود باشد، ضمن اینکه در تعیین مدت استحقاق، متکفل منظور خواهد شد، به ازاء هر یک از عائله تحت تکفل (حداکثر ۴ نفر) ۱۰٪ حداقل دستمزد زمان برقراری به مقرری نیز وی افزوده می گردد.

۳۰) چنانچه به موجب رأی قطعی دادگاه حضانت (نگهداری) و کفالت (تأمین معاش) فرزند توأمان به عهده بیمه شده زن مطلقه باشد، مشمول مقررات متکفلین موضوع ماده ۷ قانون بیمه بیکاری (مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری و میزان آن) خواهد بود، ضمناً چنانچه در رأی قطعی دادگاه صراحتاً در خصوص پرداخت نفقه تعیین تکلیف شده باشد، امکان اتخاذ رویه خلاف حکم دادگاه وجود ندارد. لیکن

در فرضی که مراجع قضایی اظهارنظر در خصوص کفالت و پرداخت نفقه را به سازمان‌های ذی‌ربط محول نمایند یا اساساً در این خصوص نظری ندهند، امکان احراز کفالت از طریق بازرسی فنی توسط سازمان وجود دارد.

## موارد قطع بیمه بیکاری:

(۳۱) زمانی که بیمه‌شده مجدداً اشتغال به کار یابد.

(۳۲) بنا به اعلام واحد کار و امور اجتماعی محل و یا نهضت سوادآموزی یا سایر واحدهای ذی‌ربط از طریق وزارت کار و امور اجتماعی، بیمه‌شده بیکار بدون عذر موجه از شرکت در دوره‌های کارآموزی یا سوادآموزی خودداری نماید.

(۳۳) بیمه‌شده بیکار از قبول شغل تخصصی خود و یا شغل مشابه پیشنهادی جهت اشتغال مجدد به کار خودداری نماید.

(۳۴) بیمه‌شده بیکار ضمن دریافت مقرری بیمه بیکاری، حائز شرایط استفاده از مستمری بازنشستگی و یا از کارافتادگی کلی شود.

(۳۵) بیمه‌شده به نحوی از انحاء با دریافت مزد ایام بلا تکلیفی به کار مربوطه اعاده گردد.



**تذکره:** الف) دارا بودن رأی کمیسیون پزشکی مبنی بر از کارافتادگی کلی که به دلیل عدم احراز شرایط قانونی منجر به برقراری مستمری نگردیده، مانع پرداخت مقرری بیمه بیکاری نخواهد بود.

**بررسی صحت و سقم اشتغال به کار این قبیل افراد قبل از برقراری مقرری بیمه بیکاری الزامی می‌باشد.**

ب) دریافت مقرری بیمه بیکاری مانع از دریافت مستمری جزئی نمی‌گردد.

## اقدامات مربوط به وصول حق بیمه و احتساب سوابق بیمه بیکاری:

باتوجه به اینکه در برخی موارد کارفرمایان نسبت به ارسال صورت مزد و حقوق و پرداخت حق بیمه مشمولین قبل از وقوع بیکاری، اقدام ننموده و این موضوع باعث مراجعات بیمه‌شدگان به واحدهای اجرایی سازمان یا مراجع حل اختلاف و صدور رأی مربوطه مبنی بر تکلیف کارفرما در پرداخت حق بیمه می‌گردد، لذا ضروریست با رعایت ضوابط مقرر در ماده ۴۰ و تبصره ماده ۴۸ قانون تأمین اجتماعی نسبت به محاسبه حق بیمه به شرح ذیل اقدام گردد:

**۳۶)** در مواردی که بین سابقه احراز شده بیمه‌شده و تاریخ اخراج حداکثر یک ماه فاصله ایجاد شده باشد واحد امور فنی بیمه‌شدگان باید به استناد رأی مراجع و سایر مستندات از جمله قرارداد کار یا تاریخ بیکاری مندرج در معرفی نامه مراتب را به واحد درآمد حق بیمه منعکس و واحد اخیرالذکر نیز با حفظ سایر شرایط قانونی نسبت به مطالبه حق بیمه و احتساب سابقه اقدام نمایند.

**۳۷)** در صورتی که فاصله بین سابقه بیمه‌شده و تاریخ اخراج بیش از یک ماه بوده یا فاقد سابقه پرداخت حق بیمه نزد سازمان باشد، مطالبه حق بیمه منوط به احراز اشتغال و اجرای ضوابط مقرر در دستور اداری ۵۰۰/۵۳۹ مورخ ۱۳۸۷/۰۶/۲۱ (ضوابط نحوه رسیدگی به ادعای سوابق بیمه‌ای افراد در کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی) خواهد بود.

**۳۸)** در مورد آن دسته از بیمه‌شدگانی که به استناد آرای مراجع حل اختلاف قانون کار مشمول دریافت حق السعی ایام بلا تکلیفی می‌گردند واحد درآمد حق بیمه باید به استناد ماده «۱۸» آیین‌نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری نسبت به مطالبه حق بیمه این ایام اقدام نماید.

**تذکر:** در کلیه موارد فوق، در صورت قطعیت بدهی، احتساب سوابق مورد نظر جهت برقراری بیمه بیکاری بلامانع بوده و تقسیط بدهی کارفرما مانع ارائه تعهد مذکور نیست.



۳۹) احتساب سوابق پرداخت حق بیمه اجباری که مشمول قانون کار نبوده و فاقد ۳٪ حق بیمه بیکاری می‌باشد جهت برقراری بیمه بیکاری فاقد وجاهت قانونی است.

۴۰) در اجرای ماده ۱۰۱ قانون تأمین اجتماعی و به منظور بررسی علل افزایش دستمزد ۹۰ روز قبل از بیکاری با ماه‌های قبل از آن و جلوگیری از پرداخت من غیر حق مقرری، واحد امور فنی بیمه‌شدگان موظف است ضمن ارائه تعهد مذکور بر مبنای دستمزد ایام قبل از افزایش، مراتب را به واحد درآمد حق بیمه اعلام تا واحد اخیرالذکر نیز با مد نظر قراردادان مهلت مقرر در ماده ۳۹ قانون، نسبت به بررسی دستمزد بیمه‌شده و عنداللزوم اصلاح آن اقدام نماید. ضمناً، اصلاح حکم مقرری بیمه بیکاری و پرداخت مابه‌التفاوت مقرری به استناد دستمزد تعیین شده از سوی واحد درآمد حق بیمه الزامی است.

۴۱) بیمه‌شدگانی که دارای دستمزد مقطوع بوده یا افزایش دستمزد آنان ناشی از طرح طبقه‌بندی مشاغل می‌باشد از حکم فوق مستثنی خواهند بود.

۴۲) در مواردی که پس از وقوع بیکاری بیمه‌شده، کارفرما بیش از کارکرد واقعی وی و یا به صورت کامل نسبت به ارسال صورت‌مزد و حقوق و پرداخت حق بیمه ایشان در همان ماه وقوع بیکاری اقدام نماید، واحد ارائه‌کننده مقرری بیمه بیکاری می‌بایست با اخذ رأی صادره از سوی مراجع حل اختلاف و در مورد افرادی که فاقد رأی می‌باشند، به استناد تاریخ بیکاری اعلام شده توسط واحدهای تعاون، کار و رفاه اجتماعی و با اخذ مستندات مربوطه از جمله قرارداد کار، تسویه حساب، کارت حضور و غیاب، نامه کارفرما و... موضوع بررسی و مراتب را جهت اصلاح سوابق اضافی و برگشت حق بیمه وصول شده از تاریخ بیکاری به واحد درآمد حق بیمه اعلام و سپس نسبت به برقراری مقرری بیمه بیکاری با رعایت سایر شرایط مقرر قانونی اقدام نماید.

**تذکر:** با عنایت به عدم پیش بینی قانون در استرداد حق بیمه، باید حق بیمه اضافی پس از کسر بدهی‌های کارگاه به حساب بستنکاری کارگاه منظور گردد.

**۴۳** در مواردی که پس از وقوع بیکاری بیمه شده، کارفرما علاوه بر ماه وقوع بیکاری بیش از کارکرد واقعی وی در ماه بعد نیز اقدام به ارسال صورت مزد و حقوق و پرداخت حق بیمه نماید، صورت مزد و حقوق و حق بیمه ماه مذکور باید با رعایت مهلت مقرر قانونی مندرج در ماده ۳۹ قانون تأمین اجتماعی (حداکثر ظرف شش ماه) با اخذ رأی صادره از سوی مراجع حل اختلاف و یا قرارداد کار منعقد و یا عنداللزوم با انجام بازرسی تحقیقی سه نفره (نمایندگان واحدهای درآمد، بازرسی و امور فنی بیمه‌شدگان شعبه) و اخذ سایر مدارک مربوطه، توسط واحد درآمد شعبه بررسی و پس از احراز موضوع، نسبت به اصلاح سابقه و برگشت حق بیمه و سپس برقراری مقرری بیمه بیکاری اقدام گردد.

**۴۴** چنانچه بعد از برقراری بیمه بیکاری براساس گزارش بازرسی از کارگاه محل اخراج، برای بیمه‌شده در ماه‌های اولیه متصل به بیکاری سابقه ایجاد شده باشد، در صورت اعتراض بیمه‌شده در ارتباط با سوابق ایجاد ضروریست با اخذ مستندات مربوطه از جمله رأی مراجع حل اختلاف، قرارداد کار و عنداللزوم از طریق انجام بازرسی تحقیقی سه نفره بررسی لازم معمول و در صورت اثبات عدم اشتغال به کار بیمه‌شده، نسبت به اصلاح سوابق مربوطه و تنفیذ سوابق پرداخت مقرری بیمه بیکاری اقدام گردد.

**۴۵** چنانچه مقرری بگیر در سنوات گذشته بیکار و مدت استحقاق مقرری خود را دریافت نموده باشد و کارفرما بیش از کارکرد واقعی وی و یا به صورت کامل نسبت به ارسال صورت مزد و حقوق و پرداخت حق بیمه در ماه وقوع بیکاری و ماه بعد از آن اقدام نموده باشد. واحد اجرایی باید با اخذ رأی مراجع حل اختلاف و در مورد افرادی که فاقد رأی می‌باشند به استناد تاریخ بیکاری اعلام شده توسط ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی و با مد نظر قرارداد کار، تسویه حساب، کارت حضور و غیاب و عنداللزوم با انجام بازرسی تحقیقی سه نفره بررسی‌های لازم را معمول و در صورت اثبات عدم اشتغال به کار بیمه‌شده و احراز اشتباه واریزی حق بیمه، نسبت به تنفیذ سوابق بیمه بیکاری اقدام نماید.

**۴۶** پذیرش سوابق بیمه بیکاری افرادی که بین سابقه پرداخت حق بیمه آنان تا تاریخ اخراج فاصله ایجاد گردیده، مشروط به اینکه مقرری آنان قبل از تاریخ صدور دستور اداری شماره ۵۰۰۰/۲۸۵۰۴ مورخ ۱۳۷۶/۰۳/۱۱ برقرار شده، بلامانع می‌باشد.

۴۷) بیمه‌شدگانی که در چندین کارگاه با ماهیت دائم، که متعلق به کارفرما واحد بوده، اشتغال داشته تجمیع سوابق پرداخت حق بیمه آنان جهت احراز شرایط مقرر در بند «۱» تفاهم‌نامه مورخ ۱۳۸۴/۱۲/۰۱ بلامانع است.

۴۸) چنانچه محل کار بیمه‌شده ثابت و صرفاً کارفرما تغییر نموده باشد، تجمیع سوابق پرداخت حق بیمه این قبیل بیمه‌شدگان در صورت دائمی بودن ماهیت فعالیت کارگاه، جهت احراز شرایط مقرر در بند «۱» تفاهم‌نامه مورخ ۱۳۸۴/۱۲/۰۱ بلامانع است.

۴۹) تجمیع سوابق پرداخت حق بیمه، بیمه‌شدگانی که دارای کارفرمای واحد بوده و حق بیمه آنان بجای پرداخت در شعبه محل اشتغال در شعبه دیگری واریز گردیده باشد، در صورتی که فعالیت کارگاه‌های مورد نظر (هر دو کارگاه) دارای ماهیت دائم باشد، بلامانع می‌باشد.

۵۰) چنانچه بیمه‌شده‌ای مدعی گردد در دفتر مرکزی شرکت فعالیت داشته و در خصوص واریز حق بیمه خود در پروژه‌های عمرانی، ساختمانی و... که ماهیت غیر دائم دارد، معترض باشد، در صورت ارائه آرای مراجع حل اختلاف مبنی بر تأیید دفتر مرکزی بعنوان محل کار و الزام کارفرما به پرداخت حق بیمه، واحد در آمد حق بیمه موظف است نسبت به محاسبه و وصول حق بیمه طبق مقررات از دفتر مرکزی کارگاه اقدام نماید.

▲ **توجه:** واحد در آمد حق بیمه موظف است تذکر لازم مبنی بر لزوم رعایت مقررات مندرج در آیین‌نامه طرز تنظیم صورت مزد و حقوق را به کارفرمایان مربوطه کتباً اعلام نماید.

## نکات راهبردی در زمینه برقراری بیمه بیکاری:

۵۱) واحد امور فنی بیمه‌شدگان موظف است در هنگام برقراری بیمه بیکاری وضعیت کارگاه و بیمه‌شده را از لحاظ شمول مقررات قانون کار، صحت وسقم اشتغال به کار بیمه‌شده، رابطه کارگری و کارفرمایی و مزد بگیری، نوع سابقه پرداخت حق بیمه، مدت دریافت بیمه بیکاری قبلی، اشتباه واریزی حق بیمه و... به دقت بررسی و اقدامات لازم را معمول نمایند.

**بدیهی است مسئولیت خسارات وارده شده به سازمان یا بیمه‌شده، بدلیل عدم رعایت مقررات قانونی متوجه مسئولین ذی‌ربط خواهد بود.**

**۵۲) کارگران شاغل در مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی در صورت پرداخت حق بیمه بیکاری به سازمان و احراز کلیه شرایط قانونی، مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری خواهند بود.**

**۵۳) در صورت ابهام واحد امور فنی بیمه‌شدگان در زمینه تشخیص شمول قانون کار و بیمه بیکاری بر کارگاه یا بیمه‌شده، مراتب باید به واحد درآمد حق بیمه منعکس و واحد مذکور نیز ضمن اخذ مستندات مربوطه از جمله اساسنامه، آخرین آیین‌نامه یا مقررات اداری و استخدامی دستگاه ذی‌ربط و نمونه احکام کارگزینی بیمه‌شده بررسی و اظهار نظر نماید.**

ضمناً، در صورت لزوم باید مراتب به همراه مستندات یادشده از طریق اداره کل تأمین اجتماعی استان جهت ارائه طریق به اداره کل درآمد حق بیمه منعکس گردد.

**۵۴) طبق ماده «۱۸۸» قانون کار، کارگران کارگاه‌های خانوادگی که انجام کار آنها منحصراً توسط صاحب کار و همسر و خویشاوندان نسبی درجه یک از طبقه اول (فرزند، پدر و مادر) وی انجام می‌شود، مشمول قانون کار و به تبع آن بیمه بیکاری نمی‌باشند، لیکن چنانچه علاوه بر افراد مذکور، اشخاص دیگری در کارگاه شاغل باشند در این حالت کلیه افراد شاغل صرف نظر از نسبت آنان با کارفرما مشمول پرداخت ۳٪ حق بیمه بیکاری خواهند بود و در صورت احراز شرایط قانونی پرداخت مقرری به آنان بلامانع می‌باشد. مبنای تشخیص استحقاق بیمه بیکاری به هر یک از افراد خانواده، لزوم اشتغال افرادی غیر از افراد خانواده در تاریخ وقوع بیکاری در کارگاه می‌باشد.**

**۵۵) نظریه اینکه به موجب دادنامه‌های شماره «۸۵» مورخ ۱۳۹۴/۰۲/۰۲ و «۱۱۸۲» مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۵ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری و باتوجه به تبصره ۵ الحاقی به ماده ۴ قانون تأمین اجتماعی (موضوع ماده ۳ قانون اصلاح قانون تأمین اجتماعی و برخی قوانین مربوط ... مصوب ۸/۴/۸۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام و تبصره ذیل ماده ۵۱ قانون اصلاح قانون نظام صنفی مصوب ۹۲/۶/۱۲ مجلس شورای اسلامی) ماهیت بیمه مدیران**

اشخاص حقوقی و حقیقی غیر دولتی (مدیرعامل، رئیس و نائب رئیس و اعضای هیئت‌مدیره) جنبه اختیاری داشته و این قبیل بیمه‌شدگان مشمول قانون کار نمی‌باشند، لذا به استناد بند «۲» تبصره ماده (۱) قانون بیمه بیکاری، اشخاص مذکور مشمول قانون اخیرالذکر نبوده و وصول حق بیمه بیکاری و پرداخت مقرری به آنان موضوعیت ندارد.

### **واحد درآمد حق بیمه باید مشخصات هویتی اینگونه افراد را در سیستم شعبه دقیقاً تعریف نموده و از دریافت ۳٪ حق بیمه بیکاری خودداری نمایند.**

۵۶) در اجرای ماده «۱۰» قانون نظام وظیفه عمومی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ بررسی احراز شرایط متقاضیان بیمه بیکاری، منوط به ارائه کارت پایان خدمت یا مدارکی دال‌بر رسیدگی به وضع مشمولیت آنان از سوی اداره وظیفه عمومی خواهد بود.

۵۷) افرادی که قبل از طرح شکایت در مراجع حل اختلاف قانون کار در خصوص مزایای پایان کار و قطع همکاری و خاتمه کار با کارفرما سازش می‌نمایند، مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری نمی‌باشند.

ضمناً، تسویه حساب کارگران دارای قرارداد مدت موقت در پایان قرارداد، در صورت عدم تمدید قرارداد کار از سوی کارفرما مانعی در برخورداری از مزایای بیمه بیکاری نخواهد بود.

۵۸) بیمه‌شدگانی که وفق ماده «۲۷» قانون کار و حسب آرای صادره از مراجع حل اختلاف بدلیل قصور در انجام وظایف محوله و یا نقض آیین‌نامه‌های انضباطی کارگاه قرارداد کار آنها از سوی کارفرما فسخ می‌گردد، مستحق دریافت مقرری بیمه بیکاری نخواهند بود.

۵۹) آن دسته از کارگرانی که به استناد تبصره ماده «۱۶۵» قانون کار پس از قطعیت یافتن حکم مربوطه از بازگشت به کار خودداری می‌نمایند، مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری نخواهند بود.

۶۰) کارگران فصلی در صورتی که براساس رأی مراجع حل اختلاف صرفاً در اثنای فصل کار اخراج گردیده و بیکاری آنها بدون اراده تشخیص داده

شود، مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری خواهند بود.

**۶۱)** افراد شاغل در کارهای "مدت معین" که کارگاه محل اشتغال آنان صرفاً در دوره خاص دایر می‌باشد (مدارس غیرانتفاعی، مهد کودک‌های آموزش و پرورش و ...) چنانچه در اثنای دوره فعالیت کارگاه بیکار گردند با حفظ سایر شرایط قانونی محق به دریافت مقرری بیمه بیکاری خواهند بود.

**۶۲)** بیکاران دارای قرارداد کار "با مدت معین" در صورتی که براساس رأی مراجع حل اختلاف در اثنای مدت قرارداد اخراج گردیده باشند، مشمول استفاده از بیمه بیکاری خواهند بود. در صورتی که به استناد رأی مراجع مذکور کارفرما مکلف به پرداخت حقوق و مزایای فرد اخراجی تا پایان قرارداد باشد، مقرری بیمه بیکاری از تاریخ پایان قرارداد و قطع دریافت مزد پرداخت خواهد شد.

واحد اجرایی باید باتوجه به رأی مراجع حل اختلاف و با رعایت مقررات نسبت به مطالبه حق بیمه ایام مذکور تا پایان قرارداد اقدام نماید.

**۶۳)** چنانچه بیمه شده قبل از برقراری بیمه بیکاری دارای موافقت اصولی، پروانه کسب یا مجوز اشتغال معتبر باشد. در صورت اشتغال در سایر کارگاه‌های مشمول قانون کار و احراز بیکاری و اثبات عدم استفاده از مجوزهای مربوطه به هر نحو در ایام بیکاری، می‌تواند از مقرری بیمه بیکاری بهره‌مند گردد، واحد اجرایی موظف است از طریق استعلام از مراجع ذی‌ربط و انجام بازرسی تحقیقی موضوع عدم اشتغال به کار بیمه شده به واسطه مجوزهای مذکور را بررسی نماید.

**۶۴)** برقراری بیمه بیکاری بیمه شدگان زنی که در زمان مرخصی زایمان یا ایام شیردهی به دلایلی نظیر اخراج یا عدم تمدید قرارداد کار از سوی کارفرما بیکار می‌گردند، در صورتی که قطع رابطه کاری آنان توسط مراجع حل اختلاف موجه تشخیص داده شود با رعایت سایر شرایط قانونی مقدور می‌باشد.

**۶۵)** مقرری بیمه شدگانی که در حین استفاده از مقرری بیمه بیکاری به خدمت وظیفه عمومی اعزام می‌گردند در صورتی که متأهل نباشند قطع می‌گردد و پس از پایان خدمت وظیفه عمومی در صورت عدم اشتغال، با معرفی واحد کار و امور اجتماعی مجدداً نسبت به باقیمانده مدت استحقاقی، مقرری آنان برقرار خواهد شد.

۶۶) در مورد کارگرانی که در حین استفاده از مقرری بیمه بیکاری بر اساس حکم صادرشده از سوی مراجع ذیصلاح بازداشت یا زندانی می‌گردند در صورت صدور رأی مراجع مذکور مبنی بر مجرمیت آنان، مشروط بر آنکه متأهل نباشند پرداخت مقرری بیمه بیکاری متوقف می‌گردد و پس از گذراندن دوره محکومیت به شرط عدم اشتغال، با معرفی واحد کار و امور اجتماعی مجدداً برقرار خواهد شد.

۶۷) به موجب ماده «۱۷» آیین‌نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری، سازمان تأمین اجتماعی نیز مجاز به بررسی اشتغال پنهان مقرری‌بگیران و قطع مقرری آنان در صورت احراز اشتغال به کار می‌باشد. در صورت اعتراض بیمه‌شده به قطع مقرری توسط سازمان، مراتب از طریق انجام بازرسی مشترک با اداره تعاون کار و رفاه اجتماعی مربوطه بررسی و طبق گزارش بازرسی عمل خواهد شد.

۶۸) پرداخت توأمان بیمه بیکاری و مستمری بازماندگان به بیمه‌شده زن (همسر بیمه‌شده متوفی) در صورت احراز سایر شرایط قانونی بلامانع می‌باشد، در صورت اشتغال سایر بازماندگان (دختر، پسر، پدر و مادر) از تاریخ اشتغال به کار، مستمری بازماندگان قطع و در صورت بیکاری و احراز شرایط قانونی پرداخت مقرری منعی ندارد.

۶۹) به استناد بند «د» ماده «۸» قانون بیمه بیکاری و ماده «۱۳» آیین‌نامه اجرایی، مقرری افراد در صورت احراز شرایط بازنشستگی قطع و مستمری مزبور طبق قانون تأمین اجتماعی برقرار خواهد شد. بنابراین پرداخت مقرری به افرادی که در زمان معرفی و یا حین دریافت مقرری واجد شرایط بازنشستگی (موضوع ماده «۷۶» و تبصره «۱» و «۳» ذیل همان ماده) می‌باشند، مورد نخواهد داشت. بدیهی است برقراری مستمری بازنشستگی این قبیل افراد (به استثنای مشمولین قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۷۹/۱۱/۳۰) بدون توجه به تاریخ درخواست بازنشستگی از زمان احراز شرایط بلامانع خواهد بود و در صورتی که مایل به دریافت مستمری بازنشستگی نباشند در هر حال مقرری آنان قطع خواهد شد.



تذکر: نظر به اینکه برقراری مستمری بازنشستگی آن دسته از بیمه‌شدگان که متقاضی بهره‌مندی از سوابق ارفاقی بوده (مانند مشمولین قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۷۹/۱۱/۳۰، مشمولین قانون حفاظت در برابر اشعه مصوب ۱۳۶۸/۱/۲۰ و...) منوط به ارائه درخواست و احراز شرایط قانونی می‌باشد، لذا مقرری بیمه بیکاری این قبیل از بیمه‌شدگان با لحاظ کلیه شرایط قانونی تا تاریخ درخواست بازنشستگی تداوم خواهد یافت.

۷۰) با عنایت به تکلیف مقرر در ماده «۴» آیین دادرسی کار مصوب سال ۱۳۹۲، مراجع حل اختلاف باید طبق قوانین، مقررات و اصول حقوقی به دعوی یا خواسته مدعی رسیدگی نمایند، لذا مراجع مذکور باید با ملاک قراردادان ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی مدنی در زمینه مصادیق عذر موجه (بیماری که مانع از حرکت شود، فوت یکی از والدین یا همسر یا اولاد، حوادث قهریه و توقیف یا حبس) اظهار نظر نمایند. علی‌ای حال رأی مراجع مذکور در خصوص تشخیص عذر موجه موضوع بند «ب» ماده ۶ قانون بیمه بیکاری لازم‌الاجرا می‌باشد.

۷۱) به کارگیری مقرری بگیران بیمه بیکاری تحت عناوین کارآموزی، آموزش فنی و حرفه‌ای و غیره در واحدهای اجرایی سازمان مجاز نمی‌باشد.

۷۲) در صورتی که پس از پرداخت مقرری بیمه بیکاری محرز شود که بیکاری بیمه‌شده ناشی از میل و اراده او بوده، کارگر موظف به استرداد وجوه دریافتی به سازمان تأمین اجتماعی خواهد بود.

۷۳) در صورتی که بیمه‌شده به نحوی از انحاء با دریافت مزد ایام بلا تکلیفی به کار مربوطه اعاده گردد، مکلف به بازپرداخت مقرری بیمه بیکاری دریافتی به سازمان تأمین اجتماعی می‌باشد.

۷۴) چنانچه بیمه‌شده بیکار اشتغال مجدد خود را مکتوم داشته و مقرری بیمه بیکاری را دریافت کرده باشد، ملزم به بازپرداخت مقرری دریافتی از تاریخ اشتغال خواهد بود.



۷۵) دریافت کمک هزینه حین کارآموزی مانع استفاده از مقرری بیمه بیکاری نخواهد بود.

۷۶) اختلاف بین واحدهای اجرایی سازمان و ادارات تعاون کار و رفاه اجتماعی در زمینه اجرای مقررات قانون بیمه بیکاری، بدواً در کمیته استانی موضوع تفاهم‌نامه مشترک مورخ ۸۴/۱۲/۰۱ مطرح و اتخاذ تصمیم می‌گردد. در صورت ابهام باید مراتب با ذکر دلایل قانونی به همراه نظریه کمیته استانی و سایر مستندات به کمیته ستادی منعکس گردد.

۷۷) انجام هماهنگی‌های لازم با دستگاه‌های ذی‌ربط از جمله وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور در زمینه اجرای مقررات قانون بیمه بیکاری، راهبری و نظارت بر عملکرد واحدهای اجرایی، اجرای سیاست‌های مربوط به اشتغال مجدد مقرری بگیران، تنفیذ سوابق بیمه بیکاری و... به عهده اداره کل امور فنی بیمه‌شدگان می‌باشد.

### تقسیم اضافه پرداختی بیمه بیکاری:

۷۸) چنانچه بیمه‌شده بدون در نظر گرفتن سوابق ایام بیکاری من غیر حق، حائز شرایط دریافت مستمری باشد و با بررسی شرایط وی امکان پرداخت یک‌جای بدهی به صورت نقدی یا پرداخت مبلغی به عنوان پیش پرداخت وجود نداشته باشد، ضمن اخذ درخواست کتبی از وی مبنی بر کسر بدهی از مستمری، ضروریست باتوجه به مبلغ بدهی و میزان مستمری و همچنین طبق نظر رئیس شعبه مبلغ اقساط تعیین و تا استهلاك کامل آن، ماهانه از مستمری وی کسر و به حساب صندوق بیمه بیکاری واریز گردد. علی‌احال قانوناً بازداشت تا یک چهارم حقوق مستمری امکانپذیر بوده و در صورت توافق و رضایت بیمه‌شده تعیین مبلغ اقساط مازاد بر میزان مذکور بلامانع می‌باشد.

۷۹) در خصوص سایر بیمه‌شدگان نیز مبلغ اضافه پرداختی با رعایت موارد ذیل مطالبه و به حساب صندوق بیمه بیکاری واریز خواهد شد.

۸۰) مبلغ بدهی مربوط به اضافه پرداختی بیمه بیکاری محاسبه و به بیمه‌شده ابلاغ گردد.

۸۱) بیمه‌شده می‌تواند حداکثر ظرف یک‌ماه از تاریخ ابلاغ، نسبت به پرداخت یک‌جای بدهی و یا ارائه تقاضای تقسیط آن اقدام نماید.

۸۲) در صورت ارائه تقاضای تقسیط و احراز اینکه بیمه‌شده توانایی پرداخت یک‌جای بدهی را ندارد، مبلغ بدهی حسب نظر رئیس شعبه حداکثر در ۱۸ قسط تعیین و به بیمه‌شده ابلاغ گردد.

۸۳) چنانچه بیمه‌شده در مهلت مقرر نسبت به پرداخت یک‌جای بدهی و یا تقاضای تقسیط آن اقدام ننماید، مراتب در اجرای ماده «۵۰» قانون تأمین اجتماعی، جهت طی تشریفات قانونی به واحد اجرای اعلام شود.

۸۴) چنانچه بیمه‌شده پس از صدور برگ اجراییه، متقاضی تقسیط بدهی باشد، حسب ماده «۹۹» آیین‌نامه اجرایی ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی تقسیط آن به میزان تعیین شده، منوط به اخذ وثیقه مناسب با بدهی خواهد بود.

۸۵) در صورتی که علی‌رغم تقسیط بدهی، بیمه‌شده از پرداخت آن خودداری نماید، بدهی تبدیل به حال شده و برابر اختیارات ناشی از ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی و آیین‌نامه اجرایی مربوطه در خصوص وصول آن اقدام خواهد شد.

۸۶) نظر به اینکه حسب ماده «۱۹» آیین‌نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری، در مواردی که بیمه‌شده بیکار تحت هر عنوان من غیر حق مبالغی را از صندوق بیمه بیکاری دریافت نموده باشد، صرفاً ملزم به بازپرداخت وجوه دریافتی مذکور خواهد بود، لذا اخذ جریمه بابت مطالبه اضافه پرداختی بیمه بیکاری از بیمه‌شده موضوعیت ندارد.

## سایر موارد:

۸۷) باتوجه به اهمیت درج صحیح شماره حساب متمرکز بانکی مقرری بگیران در پرداخت به موقع بیمه بیکاری ضروری است واحدهای نام‌نویسی وحساب‌های انفرادی شعب در این زمینه نهایت دقت و کنترل لازم را بعمل آورند.

۸۸) باتوجه به پرداخت متمرکز بیمه بیکاری توسط ستاد مرکز، پرداخت مقرری از طریق واحدهای اجرایی به هر طریقی از جمله صدور اسناد دستی و

تحويل چک ممنوع بوده و در شرایط خاص منوط به اخذ مجوز از ادارات کل امور فنی بیمه‌شدگان و امور مالی می‌باشد.

۸۹) نظر به اینکه پرونده فنی برخی از مقرری بگیران باتوجه به محل سکونت باید به شعبه دیگری انتقال یابد، لذا انتقال پرونده مقرری بگیران پس از صدور حکم انتقال در بین واحدهای اجرایی یک استان بدون پرداخت مقرری اولیه بلامانع بوده، لیکن انتقال آن از شعب یک استان به شعب سایر استان‌ها منوط به پرداخت مقرری‌های معوقه خواهد بود.

۹۰) حکم برقراری مقرری بیمه بیکاری و تغییرات آن باید به امضای مسئول امور فنی بیمه‌شدگان و رئیس شعبه رسیده باشد و از آنجایی که امکان چاپ احکام مذکور در سیستم مکانیزه وجود دارد، لذا ضروریست به منظور آگاهی مقرری بگیر از نحوه محاسبه، مدت استحقاق و میزان مقرری یک نسخه از آن به وی تحويل داده شود.

۹۱) صدور حکم قطع مقرری در صورت اتمام مدت استحقاق بیمه‌شده، اشتغال مجدد، احراز شرایط بازنشستگی و... و همچنین صدور حکم انتقال پرونده بیمه بیکاری به سایر شعب در سیستم مکانیزه الزامی است.

۹۲) از آنجایی که ثبت اطلاعات پرونده‌های بیمه بیکاری منتقله از سایر شعب به عنوان درخواست جدید موجب برهم زدن توازن آماری می‌گردد، لذا ضروریست ورود اطلاعات پرونده‌های واصله در سیستم مکانیزه، صرفاً از طریق **منوهای امور فنی / کمک‌های کوتاه مدت / درخواست کمک‌های کوتاه مدت / عملیات / انتقال مقرری از سایر شعب** صورت پذیرد.

۹۳) به منظور حذف سوابق ناشی از اضافه پرداختی بیمه بیکاری، باید پس از صدور حکم قطع مقرری با استفاده از منوی **امور فنی / کمک‌های کوتاه مدت / درخواست کمک‌های کوتاه مدت / عملیات / محاسبه مجدد** و صدور سند منفی اقدام نمود.

۹۴) نظر به اینکه برخی از بیمه‌شدگان در مواردی علی‌رغم عدم حصول شرایط قانونی جهت بهره‌مندی از مزایای قانون بیمه بیکاری بر اساس

آرای صادره از سوی مراجع قضایی محق به دریافت مقرری بیمه بیکاری شناخته می‌شوند، لذا به‌منظور فراهم شدن زمینه پرداخت مقرری به اینگونه بیمه‌شدگان از مسیر **امور فنی / کمک‌های کوتاه مدت / درخواست کمک‌های کوتاه مدت / عملیات / تداوم مقرری در شرایط خاص** اقدام خواهد شد.

**۹۵** لازم به ذکر است، آن بخش از مفاد این بخشنامه که مستلزم تغییرات سیستمی می‌باشد، پس از ارسال نگارش مربوطه و عملیاتی شدن آن در شعب قابلیت اجرایی خواهد داشت.

**۹۶** از تاریخ صدور این بخشنامه آن قسمت از دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های صادره که با مفاد این بخشنامه مغایر می‌باشد، قابلیت اجرایی نخواهند داشت.

**مسئول حسن اجرای این بخشنامه مدیران کل، معاونین، رؤسا و کارشناسان ارشد امور فنی بیمه‌شدگان، درآمد حق بیمه، نام‌نویسی و حساب‌های انفرادی، امور فنی مستمری‌ها و مالی ادارات کل استان‌ها و مسئولین ذی‌ربط در شعب و همچنین شرکت مشاور مدیریت و خدمات ماشینی تأمین می‌باشند.**







